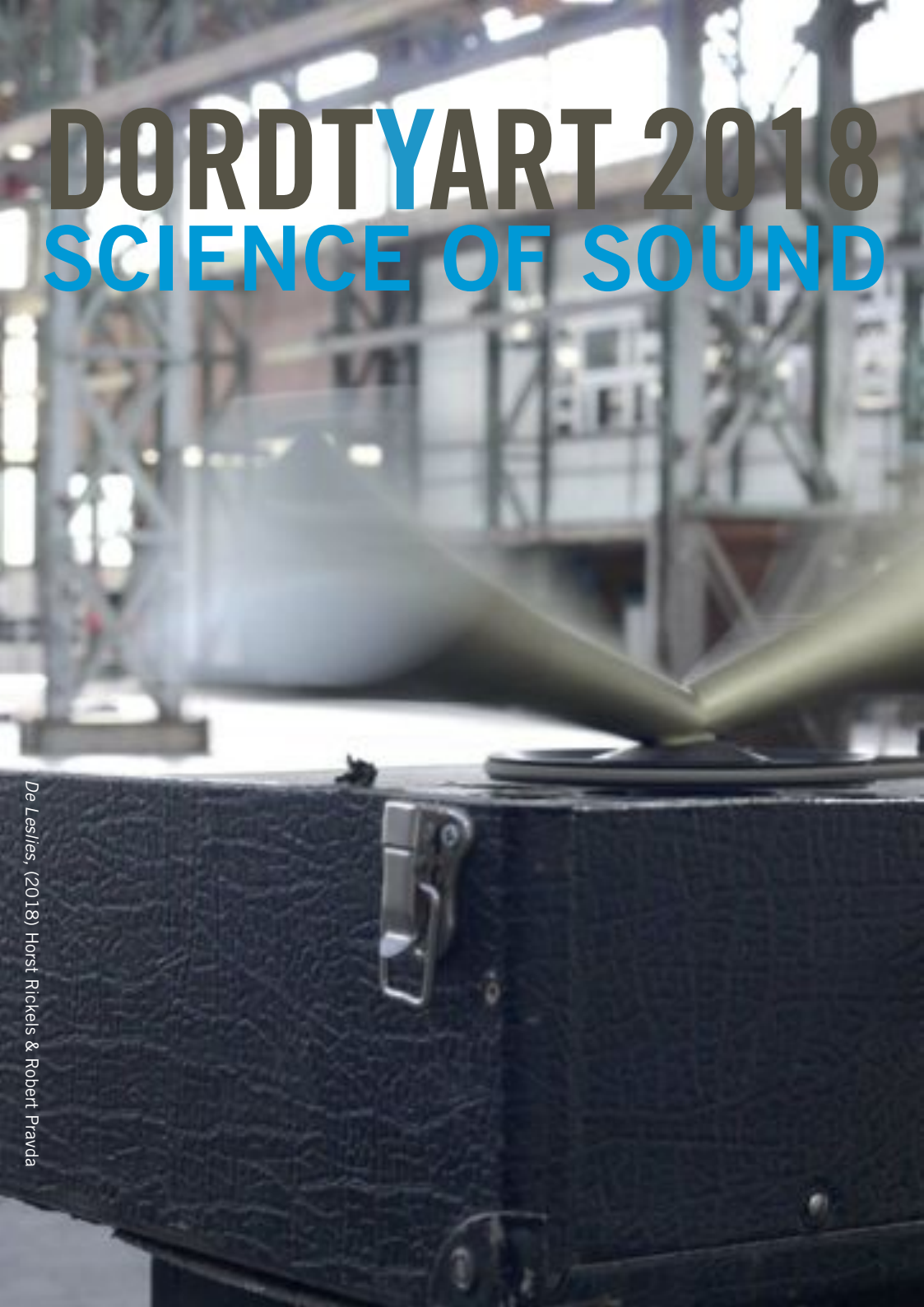

DORDTYART 2018

SCIENCE OF SOUND

SCIENCE OF SOUND

De Biesboschhal en omgeving stonden van begin september tot half oktober in het teken van geluid. Zestien geluidkunstenaars zijn uitgenodigd om in en rond de hal geluid- en klankinstallaties te bouwen en tonen. De tentoonstelling bood een divers overzicht van geluiden en klanken die, hoe abstract ze op zichzelf ook zijn, over kilometers afstand dwaalden.

Geluiden omringen ons altijd en spelen een grote rol in het dagelijks leven. Kunstenaars gebruiken geluid als medium. Een medium met een breed palet aan mogelijkheden, verschillende kleuren, klanken en ervaringen.

Geluid werd onderzocht, geanalyseerd, bewogen, doorgond en vervolgens gebruikt om de toeschouwer te verrassen, nieuwsgierig te maken en mee te nemen in nieuwe werelden en ervaringen. Door stil te staan bij de vele installaties werd geluid in een bredere context geplaatst.

De Biesboschhal werd omgezet in een groot instrument en op de landtong klonken sonore geluiden die de bezoeker lieten reizen door ruimte en tijd.

In deze bijzondere omgeving werden oren en ogen gericht op de verrassende tentoonstelling vol geluidgolven met de volgende kunstenaars: Erfan Abdi, Justin Bennett, Cathy van Eck, Paul Devens, Edwin van der Heide, Roel Heremans, Jan Kees van Kampen, Lars Kynde, Andreas Sahl Andersen, Tao G. Vrhovec Sambolec, Horst Rickels & Robert Pravda, Mike Rijnierse & Rob Bothof, Bram Vreven & René Jansen.

Op de tweede verdieping toonde Justin Bennett, in de installatie *Night Dwelling* (2014) van Krijn de Koning, zes audiovisuele werken. Deze werken laten een oeuvre horen en zien van bijna dertig jaar onderzoek naar geluid in relatie tot verhalen, materie en architectuur.

Lyda Vollebregt, december 2018

Erfan Abdi (1983, IR)

Erfan Abdi studeerde grafische vormgeving aan de Tehran University en deed zijn master Art Science aan de Koninklijke Academie in Den Haag. Met deze studies als achtergrond houdt Erfan zich voornamelijk bezig met beeldende kunst, design, experimenten met geluid, video, programmeren en bouwt hij modellen voor haptische controllers.

Speciaal voor DordtYart werkte Erfan aan zijn installatie *All is Well*. Deze installatie begon als een speelse reflectie op "*the myth of Sisyphus*" van Albert Camus. Een experiment waarbij een ruimtelijke geluidscompositie gecreëerd wordt door middel van een rollende knikker in een enorm instrument in de hal, gemaakt van alledaagse materialen en in actie gezet door het publiek. Met deze installatie maar ook in ander werk onderzoekt Erfan Abdi de intra-acties tussen kunstenaar, het instrument en de toeschouwer.

All is Well (2018)

Justin Bennett (1964, UK)

Kunstenaar Justin Bennett werkt met geluid en beeld. Opgeleid in beeldhouwkunst en elektronische muziek, gebruikt hij tekeningen, film, sculptuur en een divers scala aan geluidsvormen in zijn onderzoek. Een terugkerend thema daarin is onze beleving van architectuur, stedelijke ontwikkeling en de (on)bebouwde ruimte. Justin zet geluid in om de ruimte op onderscheidende manieren hoorbaar maar ook tastbaar te maken: nauwgezet luisteren levert in zijn werk een radicaal andere manier van kijken en beleven op.

In het door Krijn de Koning ontworpen labyrint op de bovenverdieping van DordtYart toonde Justin zes audiovisuele werken. De werken omspannen bijna 30 jaar en laten zijn onderzoek naar geluid in relatie tot materie, architectuur en verhalen zien en horen. Zoals zijn laatste film *Vilgiskoddeoyvinyarvi: Wolf Lake on the Mountains*. Viktor Koslovsky, een Russische wetenschapper, geoloog en woont bij het verder verlaten Kola Superdiep Borehole. Een extreem diep boorgat om seismisch onderzoek te verrichten en Victor blijft luisteren naar de aarde, naar het verleden om de toekomst te horen. Wat zijn de grenzen van ons gehoor? Op welk punt wordt waarneming verbeeldingskracht?

Vilgiskoddeoyvinyarvi: Wolf Lake on the Mountains (2018)

Paul Devens (1965, NL)

In de hal plaatste Paul Devens de installatie *The Talking Machine*, een “make shift” robotarm scant in deze installatie willekeurig een oppervlak bedekt met audiotape. De audiokop, bevestigd aan deze arm, beweegt volgens een chaotische choreografie, stopt zo nu en dan en speelt de audioband af. De tapes bevatten een opname van een computerstem die Rudolf Lothar's ' *The Talking Machine: A Technical-Aesthetic Essay* ' hardop voorleest.

Schrijver en criticus Lothar schreef het origineel in 1924. In het stuk reflecteert hij op het publiek dat geconfronteerd wordt met de illusie van een authentieke menselijke (stem) die wordt vertegenwoordigd door een machine, een idioom dat wordt gedefinieerd door de relatie tussen ruis en signalen.

De op onderzoek gebaseerde praktijk van Paul dekt geluid in samenhang met ontworpen ruimte en links naar sociale en historische achtergronden. Het werk behandelt vragen rond waarde, vooroordeel en code in onze civiele samenleving. Locatie specifieke installaties, architectonische ingrepen, muziekuitvoeringen en CD- en vinyl-releases zijn het resultaat van deze praktijk.

The Talking Machine (2017)

Cathy van Eck (1979, NL)

Cathy van Eck is componist en geluidkunstenaar. In haar werk is ze op zoek naar verschillende combinaties van alledaagse objecten, mensen en klank. Ze is geïnteresseerd in het menselijk handelen en weet menselijke gebaren op ongewone wijze met klanken te verbinden.

In het werk *Erster Versuch den Wind zu drehen* bij DordtYart klonken zachte windgeluiden uit twee buizen. Met behulp van je adem kon je deze weersomstandigheden doen veranderen: zachter of harder blazen tegen de zwarte windmeter zorgden voor verandering. Of en hoe men de wind tot draaien bracht, werd door de buizen hoorbaar.

In deze installatie staat het klimaat en de menselijke invloed daarop centraal. In een kunstmatige interactie van geluid en lucht, wordt een klankbeeld gemaakt van hoe een klein menselijk ingrijpen grote veranderingen kan veroorzaken en tot een instabiel systeem voert.

Erster Versuch den Wind zu drehen (2017)

Edwin van der Heide (1970, NL)

In de installatie *Pneumatic Sound Field* wordt in een ruimtelijk vlak van pneumatische ventielen een continuüm gecreëerd tussen ritmische structuren, de ruimtelijke waarneming van geluid en het waarnemen van tonen. Wind, druk en klank vormen samen een ademende klankomgeving boven de hoofden van het publiek.

Akoestisch geluid bestaat uit tijdelijke drukveranderingen in de atmosfeer om ons heen. Terwijl luidsprekers meestal bewegende membranen gebruiken om deze drukveranderingen te creëren, wordt in *Pneumatic Sound Field* perslucht gebruikt om geluid te op te wekken. De perslucht wordt door middel van een snel aanstuurbaar pneumatisch ventiel wel of niet vrijgelaten, resulterend in drukveranderingen in de atmosfeer rondom het ventiel.

Edwin is zowel als kunstenaar en als onderzoeker actief op het gebied van klank, ruimte en interactie. Hij breidt de begrippen compositie en muzikale taal uit in richtingen van ruimtelijkheid, interactie en interdisciplinaire kunstvormen. Zijn werk bestaat uit installaties, performances en environments. Hij plaatst zijn publiek 'in' het kunstwerk en nodigt ze uit om het actief te verkennen, ermee te interacteren en zich ertoe te verhouden.

Pneumatic Sound Field (2018)

Roel Heremans (1990, BE)

Roel Heremans studeerde communicatie en audiovisuele kunst in België en deed zijn Master Art Science in Den Haag. Tijdens de tentoonstelling deed hij een studie aan de post academische opleiding HISK in Gent.

Roel abstraheert eigenschappen van het medium radio om choreografische denkervaringen te creëren. Hij gebruikt locatie specifieke, architecturale patronen om tijdelijke ruimtes af te bakenen waarin geluid denkprocessen stimuleert en visuele perceptie doet veranderen.

Bij DordtYart waren twee van zijn werken te ervaren. Via een koptelefoon kreeg de deelnemer de opdracht de ogen te sluiten en verschillende situaties voor te stellen. Deze mentale constructies variëren van abstract tot zeer persoonlijk. De combinatie van inbeelding en ruimtelijke compositie die wordt gecreëerd door de bewegende deelnemers, creëert een spel van introspectie, reflectie en projectie.

Duet A (2015) & Duet B (2016)

Jan Kees van Kampen (1975, NL)

Kunstenaar Jan Kees van Kampen heeft in de eerste periode van 2018 drie maanden bij DordtYart onderzoek gedaan en geëxperimenteerd. Hij plaatste zijn installatie *Lingua Franca* in de hal, een samenspel van water, geluid en licht. Hij werkte o.a. aan nieuw werk voor Science of Sound.

In de nieuwe watersculptuur wordt alles wat je ziet nauwkeurig gecontroleerd. Door een stromende waterstraal in beweging te brengen met twee kanalen geluid en aan te lichten met stroboscopisch licht, ontstaan er bijzondere, constant veranderende vormen in het water. Algoritmen die verantwoordelijk zijn voor de aansturing van geluid en licht zorgen voor deze repeterende patronen maar ook toevalsfactoren: een schouwspel dat zowel veranderlijk als statisch is ontstaan. Het werk maakt deel uit van het *Lingua Franca* project, waarin van Jan Kees noties van leven in digitale algoritmen onderzoekt.

Lars Kynde (1981, DK)

De *Wind Cello* is de eerste poging van Lars Kynde om een audioversterker met windkracht te creëren zonder gebruik van elektriciteit. De snaren zijn bevestigd aan een metalen riet en het werkt als het ware als een fusie tussen een cello en een mondharp. Samen vormen ze een instrument dat alleen bespeeld kan worden als mens en natuur samenwerken.

Bij de opening speelde Wen Chin Fu *Etude nr. 1* voor het instrument. Deze compositie zal voortaan worden gebruikt voor het afstemmen van het instrument op de weersomstandigheden van het moment. Lars is een componist die voornamelijk plezier beleeft aan het maken van de instrumenten. Op deze instrumenten worden zijn eigen composities gespeeld. Voor Lars zijn deze twee aspecten van het maken van muziek nauw verbonden met elkaar: het uitvinden en maken van de nieuwe instrumenten en de muziek die er vervolgens op gemaakt wordt. De versmelting van deze elementen leiden tot verrassende nieuwe vormen en klanken.

Wind Cello (2018)

Andreas Sahl Andersen (1989, DK)

Andreas Sahl Andersen studeerde in 2017 af met een bachelor Art Science aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten en het Koninklijk Conservatorium Den Haag. "Mijn benadering is dogmatisch experimenteel en leunt op de traditie van vrije muzikale compositie. In plaats van vastgestelde visies te vestigen door van mijn materiaalpak een vaste manier van werken te creëren, laat ik mij liever leiden door te zoektocht naar de fysieke en metafysische kenmerken van het materiaal".

Het werk *Everything At The Same Time* is een steeds groeiende verzameling onderdelen die verbindingen met elkaar kunnen maken. De structuur wordt steeds weer opnieuw opgebouwd in relatie tot zijn tijdelijke omgeving, ditmaal tegen één van de kolommen in de hal bij DordtYart. De muzikale compositorische mogelijkheden werden hierdoor opnieuw bepaald. Het was een spannende installatie met licht en geluid. Het werk is een installatie, een performance en het is muziek.

Everything At The Same Time (2018)

Tao G. Vrhovec Sambolec (1972, voormalig Joegoslavië)

Het werk van Tao G. Vrhovec Sambolec bestaat uit ruimtelijke geluidinstallaties, geluid-events en geluidinterventies waarbij (on)gemedieerde sonische gebeurtenissen een centraal element vormen dat op affectieve wijze de aanwezigheid van het menselijk lichaam oproept.

De installatie *Tuning In* is een verzameling online gevonden opnames waarbij akoestische instrumenten een enkele noot "a" spelen, met toevoeging van opgenomen enkele slagen op niet-hellende percussie-instrumenten. De opnames worden bij DordtYart verdeeld over zeven luidsprekers, wat de indruk wekt van een groep muzikanten die aan het tunen is.

De installatie stemt af op het onopzettelijke maar aanhoudende en homogene geluid van noot "a" dat zich niet op een bepaalde plaats bevindt, zijn homogene continuïteit bestaat alleen in de tijd.

Horst Rickels (1947, DE) Robert Pravda (1967, NL)

Bij DordtYart bewoog het publiek zich door een veld van acht verschillende roterende luidsprekerobjecten, er ontstond een bijzondere soundscape. De akoestische eigenschappen van de hal spelen in deze soundscape een cruciale rol: DordtYart werd zelf onderdeel van het instrument. Door de rotatie van de geluidsbronnen veranderde de focus van de auditieve waarneming voor de toehoorder voortdurend. De klanken werden zowel rechtstreeks via de speaker ervaren als ook indirect via de variërende reflectie van de ruimteakoestiek. De rotatiesnelheid van de speakers alterneerden tussen zeer langzaam (adagio) en zeer snel (molto vivace).

Oorspronkelijk is de Leslie-speaker ontwikkeld om de diffuse ruimteakoestiek van een kerk na te bootsen. De bedoeling was hierbij om de klank van het Hammondorgel te completeren, die de taak had om het pijporgel te imiteren of vervangen.

Dit bijzondere werk is van kunstenaars Horst Rickels en Robert Pravda die vaker samenwerken in installaties en performances.

De Leslie's (vanaf 2012)

Mike Rijnierse (1974, NL) **Rob Bothof** (1977, NL)

Mike Rijnierse en Rob Bothof werken regelmatig samen. Rijnierse is kunstenaar, performer en docent, werkt met licht, geluid en beweging in relatie tot de architecturale context. Bothof is kunstenaar, software/game-developer, animator, sound engineer en muzikant. Zijn artistieke werk breidt de dunne lijn uit tussen kunst en wetenschap in de disciplines interactie, animatie, autonome systemen en procedural generation.

Piano/Forte is een geluidsculptuur dat het fenomeen resonantie onthult. Twee pianoharpen uitgerust met elektromagneten (transducers) hingen aan de oude constructie van de machinehal, als twee schommels. Wanneer de harpen schommelden, werden de elektromagneten geactiveerd en vertalen de bewegingen om naar frequenties. Deze frequenties versterkten de resonanties van de pianoharpen.

De titel *Piano/Forte* verwijst naar de fortepiano, voorganger van de piano zoals we die nu kennen. Het werk kan worden gezien als een semi-geautomatiseerde prepared piano, gepresenteerd als een interactieve installatie.

Piano/Forte (2018)

Bram Vreven (1973, BE) René Jansen (1969, NL)

City of Sounds maakt deel uit van het gelijknamige cultuurparticipatieproject van Slagwerk Den Haag. In opdracht van dit vermaarde ensemble, creëerden René Jansen en Bram Vreven in 2017 een verzameling geluidobjecten die hier als een autonome installatie wordt gepresenteerd. De bezoeker kon bij DordtYart de objecten verplaatsen in de ruimte, de klanken harder of zachter zetten en meer of juist minder objecten tot leven wekken. Zo ontstond er een individuele geluidsbeleving voor iedere bezoeker te midden van een stedelijke aandoende vormencompositie. De huidige opstelling bevat Haagse stadsklanken uit de geluidsbibliotheek van componist Darien Brito.

Met dank aan Slagwerk Den Haag

Kunstenaars

Bram Vreven

Marloes van Son

Femke Schaap

Sjerck Timmer

Jan Kees van Kampen

Inti Hernandez

Edwin van der Heide

Kim Habers

Yvon Arieze

Sander Breure

Witte van Hulzen

Julien Thomas

Julien Thomas (1986, CA)

Julien Thomas bracht zijn project *Conversation Balance* naar DordtYart. Een werk waarbij hij toeschouwers vraagt interactie aan te gaan op dit ronde, balanszoekende kunstwerk. Rode elastieken die gespannen waren tussen de constructie van de hal, maakte dat de ruimte een grote rol speelde in het zoeken naar balans. De hal trok, duwde, bood tegengewicht en speelde mee. Julien omschrijft het platform als: 'interpersonal installation that explores the nature of political agency.' Jong en oud zochten op een speelse, fysieke manier naar de juiste balans tussen elkaar. Welke invloed heeft het nemen van nieuwe stappen of het maken van andere bewegingen op het platform?

Tijdens de werkperiode nodigde Julien naast de bezoekers van DordtYart ook verschillende acteurs, muzikanten en dansers uit om het platform te betreden. Hij ontwikkelde tijdens zijn werkperiode een nieuw platform, met een nieuwe constructie en een nieuwe balans. Het werk was later te zien tijdens de tentoonstelling *A Balancing Act* in KAdE Amersfoort.

Conversation Balance (2017)

Sander Breure (1985, NL) **Witte van Hulzen** (1984, NL)

Sander Breure & Witte van Hulzen plaatsten in de hal de *Gouden Muur*: tegels van goud geglaazuurde afdrukken van tekeningen, gemaakt met de handen van de kunstenaars in de klei. Ze denken over deze vastgelegde gebaren als een soort proto-schilderijen zonder verf, kwast en canvas. De muur stond als een decorstuk in de hal, zo opgesteld dat het publiek niet kan zien wat zich achter de muur bevond. Zoals bij een iconostase in een Orthodoxe kerk, wordt door de afscheiding een zichtbare en een onzichtbare wereld gecreëerd. De balie en ramen in de muur refereren aan de architectuur van een receptie in een bureaucratisch instituut zoals in bijvoorbeeld een gemeentehuis.

Naast de muur brachten ze een aantal van hun beeldhouwde acteurs van diverse materialen als brons en keramiek. In DordtYart vervolgden ze hun onderzoek naar hoe deze acteurs zich verhouden tot hun publiek, hun decor, de ruimte en tot de kunst. Ze produceerden een groot aantal nieuwe acteurs met bijzondere gezichts-uitdrukkingen, in nieuwe situaties.

Gouden Muur (2017)

Kim Habers (1979, NL) **Yvon Arie** (1986, NL)

Kim Habers & Yvon Arie
plaatsen aan het begin van het
seizoen een nieuw werk op het
buitenterrein van DordtYart:
Wetter. Een tekening, overgoten
met broos gips waarbij het weer
(regen, wind en zon) bepaalde
hoe het werk zich ontwikkelde
en in hoeverre de gedetailleerde
tekening van Kim te zien was.
Het werk veranderde met de
dag: regen zorgde voor transfor-
matie in het gips, de hitte van de
zomerse zon liet het werk buigen.

Vanuit dit nieuwe werk vervol-
den zij hun onderzoek. Kim
werkte aan een nieuwe tekening
en de vraag hoe tekeningen om
te zetten zijn naar sculpturale
buitenwerken. Materiaalonder-
zoek ontstond vanzelf. Haar
examenwerk, een werk uit het
verleden, kreeg een nieuwe
bestemming aan het water van
de haven.
Yvon Arie scande een deel in
van het wandelpad op de land-
tong, drukte deze scans af op
grote gipsen tegels en legde de
prints op hun juiste plek op het
pad weer terug. Tijdens een per-
formance werd er over de tegels
heen gelopen: de gipsen tegels
vergaan langzaam, worden zo
fijn als stof en weer opgenomen
in de natuur. De originele onder-
grond komt weer tevoorschijn.

Wetter (2018)

Edwin van der Heide (1970, NL)

Kunstenaar Edwin van der Heide bouwde in 2013 een bijzondere mist- en geluidinstallatie op de landtong van DordtYart. Tijdens het afgelopen seizoen heeft Edwin onderzoek gedaan naar de klank en het ruimtelijke gedrag van oppervlaktegolven op het water. Het water rondom de loods en de landtong van DordtYart vormde een ideale plek om hiermee te experimenteren. Het onderzoek vertrok vanuit de bestaande golven die door de wind en scheepvaart ontstaan en zich van daaruit verder ontwikkelen. Edwin voert een serie van experimenten uit waarbij de kwaliteiten van de verschillende plekken centraal staan. Tijdens de onderzoeksperiode kon het bezoek op de landtong met een koptelefoon, liggend in een strandstoel luisteren naar de onderwaterwereld.

Edwin van der Heide is zowel als kunstenaar en als onderzoeker actief op het gebied van klank, ruimte en interactie. Hij rekt begrippen als compositie en muzikale taal op zodat deze ruimtelijkheid, interactiviteit en andere disciplines omvatten. Zijn werk bestaat uit installaties, performances en environments.

Inti Hernandez (1976, CU)

Inti Hernandez plaatste in DordtYart een van zijn acht amfitheaters: *Encounter Place, first variation*. Het werk reflecteerde de hal van DordtYart en alles en iedereen dat zich om dit werk heen begaf. De structuur en de materialen van het werk kan je zien als een metaforisch eiland, waar mensen elkaar ontmoeten of waar je heen gaat voor een moment van zelfreflectie. Een werk dat al veel gesprek en confrontatie heeft opgeleverd bij bezoek. Jong en oud stapten alleen of met elkaar het werk in en gingen de conversatie met elkaar aan. Een werk dat vroeg om een persoonlijke beleving.

Tijdens zijn werkperiode werkte Inti aan een schets voor een serie houten sculpturen waarbij contrasten als goed en kwaad, hard en zacht, licht en donker met elkaar verweven werden.

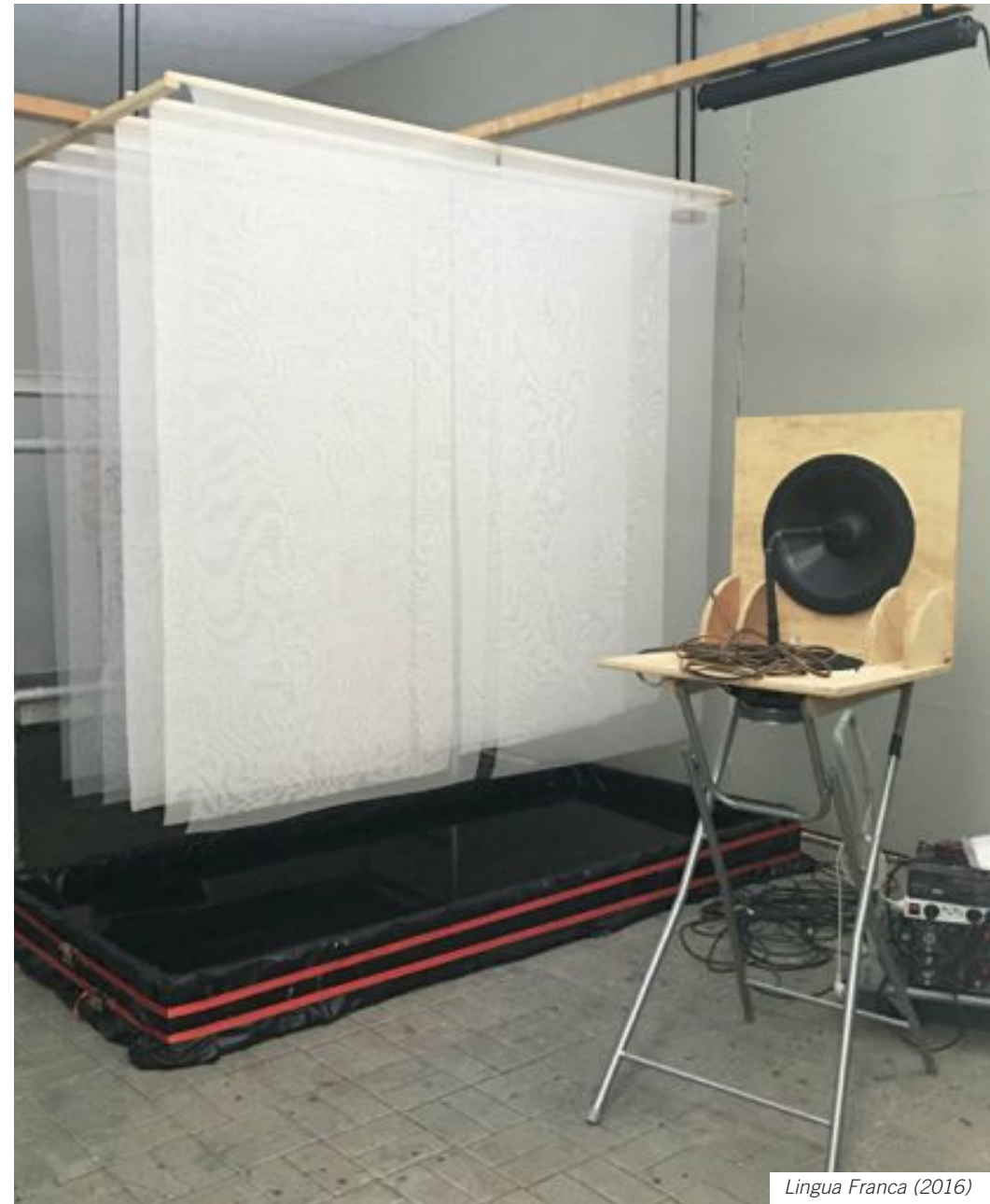

Encounter Place, first variation (2006)

Jan Kees van Kampen (1975, NL)

Jan Kees van Kampen plaatste zijn waterinstallatie *Lingua Franca* in de hal, waarbij water in beweging werd gebracht met behulp van geluid. Door het samenspel van geluid en belichting ontstaat een watersculptuur die constant van vorm verandert. De vormen van de watersculptuur ontstaan door de geluid- en lichtfrequenties, die zich op een precieze wijze verhouden tot elkaar en deels door de compositie en het toeval worden beïnvloed.

Jan Kees heeft verder gewerkt aan verschillende mechanische, elektronische en scenografische alternatieven voor deze installatie en gezocht naar nieuwe vormen. Zo werkte hij aan een nieuwe installatie *WLG#3* die hij een paar weken later toonde tijdens de tentoonstelling Science of Sound. Zowel zijn geplaatste werk als het ontstaande werk maken deel uit van het onderzoek van Jan Kees naar noties van leven in digitale algoritmen.

Lingua Franca (2016)

Femke Schaap (1972, NL) **Sjerk Timmer**

Femke Schaap is bekend om haar levensgrote ruimtelijke video-installaties, waarin ze filmbeeld en animaties projecteert op in contour gesneden schermen en objecten. Een techniek genaamd videomapping. Het werk is misschien wel het beste te omschrijven als sculpturale filmwerken, waarbij je als toeschouwer door de filmprojecties heen wandelt en waarbij Femke de beeldhouwer is van de bewegende en lichtgevende objecten.

Tijdens de werkperiode werkte Femke samen met haar partner Sjerk Timmer aan hun onderzoek naar de sculpturaliteit, tastbaarheid en objectmatigheid van de werken versus de (digitale) projecties. De kunstenaars werkten vaak na de inval van de schemering op het buitenterrein van DordtYart aan een nieuwe, grote landschapsprojectie. Deze installaties waren voor bezoekers tijdens speciale avondopeningen te ervaren.

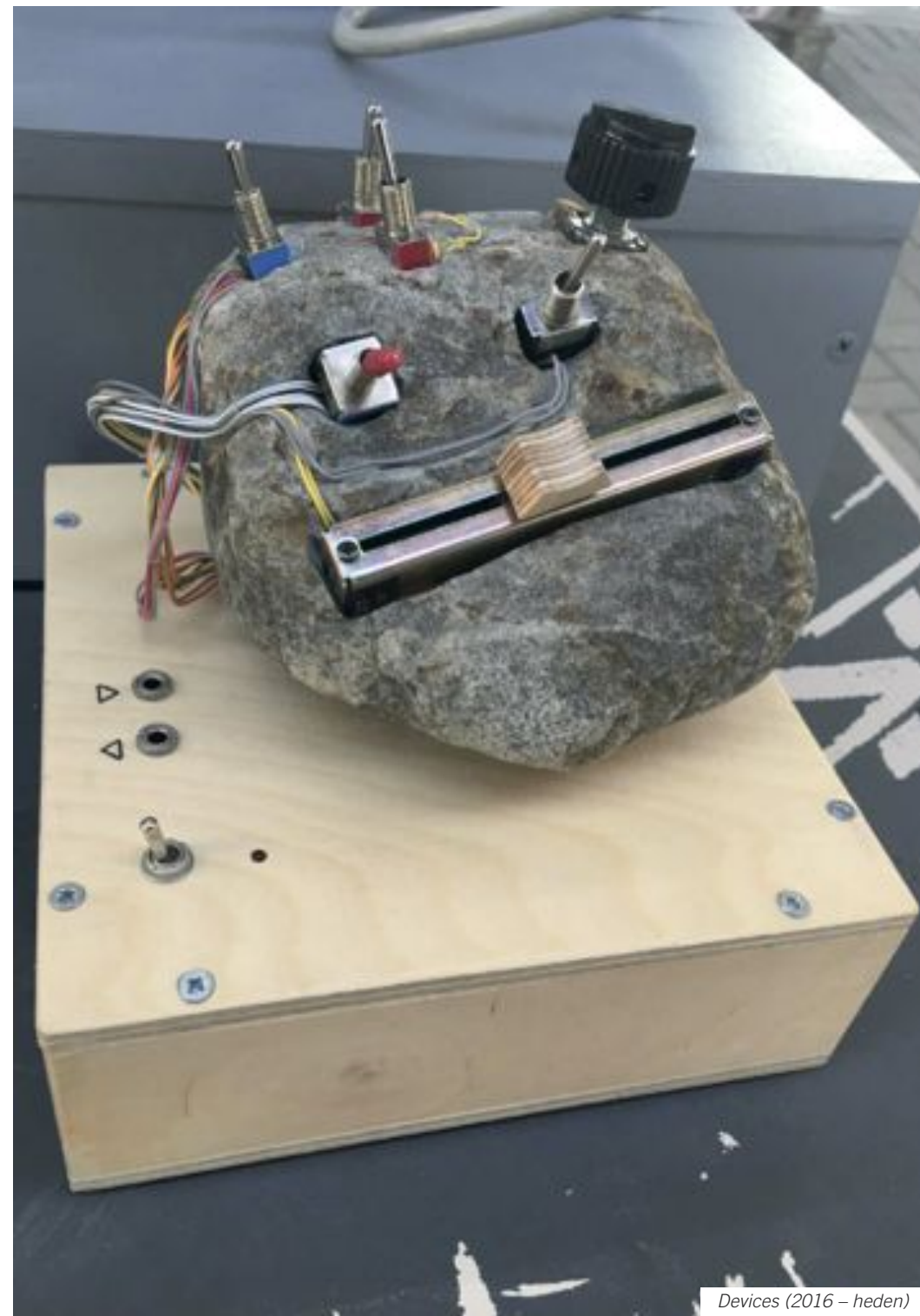
Proposal for Lunapark #57 (2018)

Marloes van Son (1991, NL)

Tijdens een residentie in DordtYart in 2014 deed Marloes onderzoek naar de vliegbeweging van vogels. Ze zocht naar de meest simpele manier om deze bijzondere beweging inzichtelijk in beeld te brengen: *WingWaves*.

Marloes experimenteerde tijdens haar afgelopen werkperiode met elektromotoren als geluidbron, het ontwerpen van instrumenten en de mogelijkheden van elektronische geluid-modules. In de hal plaatste ze daarvoor het werk *Devices*: geluidobjecten gemaakt van alledaagse objecten zoals een steen en een toetsenblok van een telefoon getransformeerd tot instrumenten.

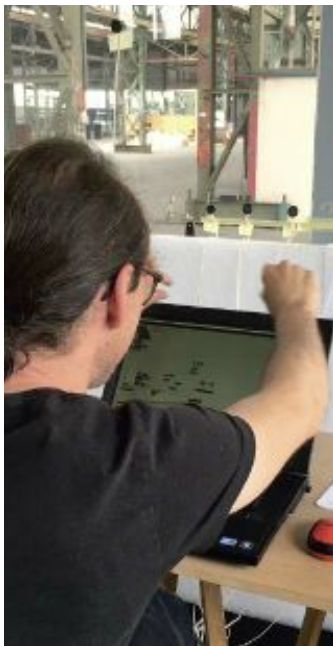

Devices (2016 – heden)

Bram Vreven (1973, BE)

Bram Vreven werkte in 2012 op de bovenverdieping van DordtYart aan zijn installatie: *Spin*. Tussen 2001 en 2008 bestudeerde Bram een diversiteit aan golf-, tril-, druppel- en stromingspatronen van water. Aan de hand van een drietal installaties met de verzamelnaam *vloei - flow*, werd deze prachtige vloeistof aan nauwkeurig gecontroleerde, geautomatiseerde bewegingsprocessen blootgesteld. Een van deze drie installaties *vloei - flow III 2005 - 2008* was tijdens het eerste deel van het seizoen te zien in de hal.

Tijdens de werkperiode heeft Bram in het wachtershuisje van DordtYart gewerkt met zijn bibliotheek van ongebruikte synthetische geluiden die hij aan zijn sonologiestudie heeft overgehouden. Recentelijk ontdekte hij dat, wanneer men het geluidsmateriaal via miniatuur-luidsprekers beluistert, het een fysiek en bijna tastbaar karakter krijgt; alsof de luidsprekertjes de geluiden zélf produceren. Het wachtershuisje was gevuld met deze luidsprekertjes en voor bezoek toegankelijk.

vloei - flow III (2005-2008)

Documentatie
DORDTYART 2018

curatoren
Lyda Vollebregt, Elise 't Hart

teksten
**Elise 't Hart, Lyda Vollebregt, Arie van der Krogt,
de kunstenaars**

fotografie
DordtYart

vormgeving
stoopmanvos

DordtYart
Maasstraat 11
3313 CR Dordrecht
www.dordtyart.nl

DORDTYART 2018
studio | research | expo

In de periode van april tot augustus werkten twaalf kunstenaars in de Biesboschhal en op de landtong. De tentoonstelling sloot ook dit jaar aan bij de voorbije tijd, toen er in de hal nog werd gehamerd, geboord, gesleuteld, kortom: gecreëerd. Nu waren het de kunstenaars die in hun tijdelijke studio op zoek gingen naar nieuwe toepassingen en verhalen. Zij werkten met klei, gips, kunststoffen, papier, elektronica, hout, licht en geluid. Bestaande werken werden geplaatst en gaandeweg en spelenderwijs ontstonden de nieuwe werken. DordtYart bood hen een plek om te experimenteren en gaf daarmee ruimte aan verbeelding, intuïtie en vakmanschap. Men werkte met veel geestdrift in de eigen sfeer en de totale bedrijvigheid in de hal gaf energie en enthousiasme. Hierdoor ontstond een open sfeer, zowel tussen de kunstenaars onderling als tussen kunstenaars en de bezoekers van DordtYart. Het proces van onderzoek veroorzaakte dynamiek, maakte nieuwsgierig en lokte positieve reacties uit voor de kwaliteiten van de kunstenaars. De deelnemende kunstenaars waren Sander Breure & Witte van Hulzen, Kim Habers & Yvon Ariese, Edwin van der Heide, Inti Hernandez, Jan Kees van Kampen, Femke Schaap & Sjerck Timmer, Marloes van Son, Julien Thomas en Bram Vreven.

Dit jaar is bij het verlenen van de opdracht vooraf geen duidelijk resultaat afgesproken. Onderzoek en experiment stonden voorop, samen met het met elkaar delen van kennis en methoden, met de opdrachtgever en de gasten. Op de tweede verdieping toonde Arthur Kleinjan, in de installatie *Night Dwelling* (2014) van Krijn de Koning, zes videowerken. In zijn verwondering over het menselijk gedrag creëert hij betekenisvolle beelden in schijnbaar eenvoudige situaties.

Lyda Vollebregt, december 2018

DORDTYART 2018

STUDIO | RESEARCH | EXPO